

Alora ve Calzadilla, *Returning a Sound (Bir Sesi Geri Yollamak)*, 2004 adlı işlerinde Vieques adasını keşfediyor. Vieques, yaklaşık altmış yıldır ABD ordusu ve NATO tarafından bomba testlerinde kullanılan bir Puerto Rico adası.

İki sanatçı son yıllarda Vieques adasıyla ilgili bir dizi eser üretti. 2002-2002 gerçekleştirdikleri *Landmark (Footprints) (Nirengi noktası (Ayak İzleri))*, adını taşıyordu ve Vieques'te süregelen yaygın ve çeşitli protesto hareketleriyle doğrudan bağlantı kuruyordu. Orduya engel olmak için kullanılan bir protesto stratejisi, ordunun vücut ısısına duyarlı kızılötesi alıcıları yerleştirdiği bölgelere girmeydi. Yasaya göre, eğer bir kişi bu bölgeye girmeyi başarabilirse bombalamanın durması gerekiyordu. Allora ve Calzadilla çeşitli eylemcilerle işbirliği yaparak protestocuların ayakkabılarına tutturabilecekleri lastik altlıklar tasarladı. Bölgeye girdiklerinde bir iz veya bir işaret bırakan bu altlıkların her biri protestocuların çizdiği eleştirel resimler ve yazdıkları kısa mesajları içeriyordu. Sivil itaatsizlik hareketi protestoları sonucunda bombalamalar Mayıs 2003'te sona erdi ve arazi kamuya açıldı.

Returning a Sound, bu süreçleri --askeriyenin çekilmesi, dezenfekte etme, gelecek gelişmeler--- adanın etrafını egzozuna taktığı trampetle gezen motosiklet sürücüsünün gürültülü çağrısıyla gündeme getiriyor. Vieques, yıkım ve iyileşme arasında bir geçiş döneminde ve şu anda Amerika İçişleri Bakanlığı tarafından işletilen bir doğal hayat merkezine sahip. Yine de, uzun vadeli zararlarla ilgili cevaplanmayı bekleyen sorular var: Ada ne zaman temizlenecek? Kirlenme yüzünden hastalananlara ne olacak? Allora ve Calzadilla üstünde çalıştıkları *Under Discussion (Müzakere Halinde)*, 2005 adlı projede bu sorulara odaklanıyor. Videolardan birinde, 70'lerde sivil itaatsizlik hareketinin lideri olan bir balıkçının oğlu, ters çevrilmiş ve üzerine motor yerleştirilmiş bir konferans masasına binip deniz yoluyla şu anda geleceği müzakere edilen bütün bölgeleri gezecek. Eser, bu yaz Venedik Bienali'nde gösterilecek.

Jennifer Allora ve Guillermo Calzadilla şu anda Puerto Rico'nun San Juan şehrinde yaşıyor. Son dokuz yıldır birlikte tarih, politika, bilim ve hatta ekonomiyle işlenmiş karmaşık kavramsal sanat işleri üretiyorlar.

.....

Daniel Bozhkov'un DARTH VADER TRIES TO CLEAN THE BLACK SEA WITH BRITA

FILTER (DARTH VADER KARADENİZİ BRITA SU FİLTRESİ İLE TEMİZLEMeye ÇALIŞIYOR), 2000 adlı işi, sanatçının Karadeniz kıyısında, Bulgaristan'ın Burgaz kentinde gerçekleştirdiği bir performansın kaydını içeriyor. Bozhkov'u, üzerinde bir Star Wars anti karakterinin kostümü, elinde bir Brita marka su filtresi, denizi temizlemeye çalışırken görüyoruz. Sanatçının ekolojik müdahalesi ne kadar yüce olsa da pratik değil ve fotoğraf kaçınılmaz başarısızlığın farkındalığına rağmen bir umut ifadesi niteliğinde.

"Daniel Bozhkov Bulgaristan doğumlu bir kavramsal sanatçı. Eserlerini çeşitli roller üstlenerek ve farklı alanlardan profesyonelleri dahil ederek gerçekleştiriyor. Kendini zaten biçimlenmiş sistemler içine yerleştirerek, kapalı gibi görünen bu sistemlere yeni yorumlar getirmeye çalışıyor. Bozhkov, *Training in Assertive Hospitality (İddialı Misafirperverlik Eğitimi)*, 2001 adlı işi için Maine'in Skowhegan şehrindeki Wal-Mart hipermarketinde insanları karşılama üzerine bir eğitim programına katıldı ve daha sonra karşılama elemanı olarak işe başladı. Çalışma saatleri arasında mağazanın saklama bölümündeki bir duvara bir fresk yaptı. Daha sonra, bu freskin yarısı yapma ağaçlar, yatar koltuklar, pil kutuları gibi Wal-Mart ürünleriyle kapandı. Sanatçı, insan karşılamayı ve ürünler

arasında ulaşabildiği yerleri boyamayı sürdürdü. Bozhkov, 2002 yılında bir tarlada ekinleri kullanarak CNN spikeri Larry King'in 100 x 83 metre ebatlarında bir portresini yaptı. Eserin havadan fotoğrafını çekebilmek için uçuş dersleri aldı. *Learn to Fly Over A Very Large Larry (Kocaman Bir Larry'nin Üstünden Uçmayı Öğren)* adlı işinin 'Signs (İşaretler)' adlı Hollywood filminin gösterime girmesine rastlayacak şekilde zamanladı. Bozhkov, son zamanlarda yabancı olduğu şehirlerde hızlandırılmış turlar düzenliyor. Bir yerel uzman kılıfına girip bir yabancının merakıyla gezerek tura katılanları çevrelerine koşarak taze bir bakış atmaya davet ediyor." Julia Dzwonkoski

Daniel Bozhkov (1968), New York'ta yaşıyor ve çalışıyor.

.....

Aslı Çavuşoğlu'nun hayali adaları, içkin evrim modelleri tarafından kurulmuş ve icat edilmiş mülkiyet stratejilerine dayanıyor; tanınmaz halleri gerçek coğrafi durumlarla beraber hayali olanları yansıtıyor. Adalar doğal sınırlarıyla belirlense de rasgele yapılandırılmış çeşitli sınırlara tabiiler.

Aslı Çavuşoğlu, çalışmalarında yapılanmış ve sorgulanmış ulusal, dilbilimsel ve domestik coğrafi standartları irdeliyor. Kofferland isimli adası için 'Su Dili' diye adlandırdığı yeni bir dil sisteminin temellerini oluşturmuş. Eser. bu dilde yazmış ve şiirleri İngilizce ve Portekizce'ye çevrilmiş bir şairden bahsederek tarihe referans veriyor. Çavuşoğlu'nun haritasına dahil olan Parlevüfranse Adası ise hayali olarak Fransa ve İngiltere arasında yer alıyor. Bu adanın bir ülkede İçişleri Bakanlığı'na diğerinde ise Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olması dolayısıyla iktidar yapıları çarpışıyor. Dil problemi ve yaşayanlar üzerinde yansımaları ünlü bir aktörün adayı ziyaret etmesi örneğiyle anlatıyor.

Bazı adalar iç veya dış politikaların arasında yüzerken diğerlerinin durağan olması karasal aidiyetin anlamsızlığını doğruluyor. İnsanlık tarihinde adalar her zaman ütöpik düşünce mekanları olmuştur. Adanın denizle çevrili olması nosyonu her hangi bir ulusal veya dilbilimsel yollarla yapılandırılmış topluluğa uygulanabilir. Bu adalar her yerde bulunmaktadır.

Aslı Çavuşoğlu (1982, İstanbul) İstanbul Marmara Üniversitesi Sinema-TV bölümünde eğitimini sürdürüyor.

.....

Calin Dan *Sample City* (Örnek Şehir), 2003 adlı işinde Bükreş'in hızla dönüşmesi karşısında yaşanan bir yabancılaşma deneyimini ifade ediyor. Dan, Romanyalı folklorik bir karakteri taklit ederek sırtında bir kapıyla Bükreş şehir manzarasının çok katmanlı gerçeğini araştırıyor ve şehirde sonsuz gezinen göçebe bir mimari oluşturuyor. Videonun orijinal müziği Çingene lautar orkestrası ve manele'den (Oryantal etkiler içeren kent folklorü), yerel hip-hop ve drum-'n-base'e kadar çeşitli alt-kültürlerin bir karışımı.

" 'Sisyphus'a benzeyen bir soytarı imgesi çocukluğumdan beri aklımdan çıkmıyor, hem anlaşılmaz hem de o kadar güçlü ki, göçebe bir varoluş boyunca yaşadığım her evde yabancılaşma ve yer değiştirme duygularını anlayabilmek için etrafta taşıyabileceğim elden çıkarılabilir bir kapı aradım. Bükreş'teki son evimden çıkınca (balkonda büyük deney için hazırlanmış kapıyı bırakarak) bağlılığımı

yavaş yavaş yitirmeye başladım. Sonunda bu deneyimi daha zarif bir şekilde ve travmaya yer vermeden ele alabilecek birine havale etmek gibi mantıklı bir karara vardım.” (Calin Dan)

Calin Dan (1955, Amsterdam ve Bükreş'te yaşıyor) bağımsız olarak ve 1990 yılında kurucularından biri olduğu subReal adlı sanatçı grubuyla çalışıyor.

Elmas Deniz'in uçucu çizimleri ve heykelleri, mikro-çevresel bir dizi yanlış anlama yoluyla gerçekten tamamen bir kopuş önerisi getiriyor. Sanatçı, edebiyat, felsefe ve bilimsel deneylere estetik ve tematik atıflarda bulunarak kendi mikro kozmosunun bir ansiklopedisini yaratıyor.

Unrealized Journey (Gerçekleşmemiş Yolculuk), 2004 adlı dizi, gerçek ve hayal arasındaki çizgiyi bulandırıyor. Örneğin bir ansiklopediden alınan çizimler bir seyahat günlüğünden alınmışa benziyor. Detaylı çizimler, mikrodan makroya, arılardan, manzaralara, şatolardan, uzayda süzülen astronotlara kadar değişiyor.

Bean (Fasulye), 2004 adlı heykel ise, kırılğan bir sapın etrafına sarmalanmış, beyaz kağıttan kocaman yaprakları olan 4.5 metre uzunluğunda bir fasulye bitkisi.

Bean, Johann Gregor Mendel'in bilimsel deneylerine ve 'Jack and the Bean Stalk' (Jack'in Fasulye Sırığı) adlı masala atıfta bulunuyor. Sihirli dev bir fasulye sıırığına tırmanan Jack, bulutların üstünde insan yiyen canavarların, altın yumurtlayan bir tavuğun ve şarkı söyleyen bir arpın olduğu esrarengiz bir dünya keşfeder. Genetik kalıtım ve fantazinin hayal gücü, kırılğan fakat kalıcı bir yapıda bir araya geliyor.

Deniz'in bilimsel yollar ve deneysel tanımlamalar içeren çalışmaları bir tür Cabinet of Curiosities (Tuhaf Şeyler Dolabı'nı) andırıyor.

Polar Stratospheric Clouds (Polar Stratosferik Bulutlar), 2002 adlı işindeki kumaş üzerine çizilmiş şema; bulunmuş nesnelere serisineki (2003) el yapımı nesnelere; *Larva*, 2002 adlı işindeki sözde korunmuş böcekler ve diğer çizim ve resimleri, bilimsel yönelimleri ve deneysel tasvirleri bir araya getiriyor. Zaman, özel bir malzemeyle yeniden doğum yoluyla donduruluyor.

Elmas Deniz (1981) İzmir'de yaşıyor ve çalışıyor. Kutu ve K2 sanat inisiyatiflerinin kurucuları arasından yer alıyor.

.....

The Invisibles (Görünmezler), 2005, **Lala Rascic** tarafından bir dizi çizim ve bir ses performansı kaydı yoluyla sunulan, ve bir ailenin yabancılaşma deneyimini anlatan bir hikaye. 'Bir işitsel drama provası' diye tanımladığı video, sanatçıyı bir ses stüdyosunda iki mikrofon arasında mekik dokurken gösteriyor. Rascic, ses tonunu değiştirerek ve iki mikrofon arasında gidip gelerek, karakterden karaktere, görünmez ailesinin üyelerinden 'normal' insanlar diye adlandırdığı hikayedeki diğer karakterlere bürünüyor ve bütün senaryoyu yalnız başına oynuyor.

Görünmezlik fenomeni 'ötelik' sorununu avantajları ve dezavantajlarıyla birlikte ortaya koyuyor. Toplum ve sosyal ilişkiler bağlamında görünmezlik hem bir zorunluluk olarak uygulanabilir hem de öznel bir seçim olabilir. Rascic'in video performansındaki görünmez aile toplum sistemini yansıtıyor: hem görünmez hem görünür. Görünmezler sivil ve yasal yapılar tarafından tanınmıyorlar. Meşrulaştırılma süreçleri keyfi bir bürokratik sistem içinde usandırıcı bir yolculuğa dönüşüyor. Birbirlerini görmelerini engelleyen görünmezlikleri, toplum fikrini görsel bir müdahalede bulunarak kırıyor.

Lala Rascic (1977 Saraybosna, Amsterdam'da yaşıyor) şu anda Platform'un American Center Foundation tarafından desteklenen İstanbul Misafirleri Programı'nda çalışıyor.

On the Wing (Kanadın Üstünde), 1999, Nedko Solakov'un LUXAIR uçaklarının kanatlarının üzerine yazdığı oyunlu metinleri belgeliyor. Solakov'un ve diğer yolcuların dikkatlerini uçma korkusundan alan her bir metin daha büyük bir anlatıya giriş yapıyor ve bir kaçış, o anki gerçeklikten uzağa bakma imkanını sunuyor

"Nedko Solakov, ustaca uygulanmış detaylarla dolu zeki ve esperili hikaye anlatma biçimleriyle tanınıyor. Resim, çizim, nesne, yazı ve enstalasyon gibi çeşitli malzemelerle çalışıyor. Müdahalelerinin bir çoğu uzamsal düzenlemelere dayanıyor ve son zamanlarda daha çok kamusal alanda gerçekleştiriliyor. Solakov'un hikayeleri, kendi açık anlatılarını izlerken, çoğunlukla kolayca teşhis edilebilecek, herkesçe bilinen gerçekleri ve önermeleri içeriyor ve motivasyonunu bunlardan alıyor. İnanç, sanat eserinin bütünlüğü, günümüz dünyasında sanatçının yeri ve bunu tanımlayan büyük beklentilerle ilgili fikirler dışarıya ve kendine karşı ironik mesajlar yapılandırırken, eserlerini işgal ediyor ve dönüştürüyor. İzleyicinin böyle bilinen gerçekleri ve önermeleri işlerde keşfedip tanınması, sanatçı ve izleyicisi arasında oldukça özel ve yakın ilişkiler kuruyor." Lara Boubnova

Nedko Solakov (1957, Cherven Briag) Sofya'da yaşıyor ve çalışıyor.